

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ
ของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*

THE CAUSAL FACTORS AFFECTING
THE PUBLIC MIND BEHAVIORS OF
SECONDARY SCHOOL STUDENTS
UNDER THE OFFICE OF THE BASIC
EDUCATION COMMISSION

ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงคล**

ผศ.ดร. ภาวดี อนันต์นาวี***

ผศ.ดร. เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา และเพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1,620 คนจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ส่วนการวิเคราะห์แบบจำลองความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรม AMOS

*วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

**นิสิตหลักสูตรคุณวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

***ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา

****ที่ปรึกษาร่วม คณบดีคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชธานี

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลทางบวกสูงสุดต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา มากที่สุด คือปัจจัยด้านนักเรียน รองลงมาเป็นอิทธิพลปัจจัยสังคม/ ชุมชน และปัจจัยสื่อ/ เทคโนโลยี ตามลำดับ และร่วมกันทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ได้ร้อยละ 54 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้ ปัจจัยด้านนักเรียน ส่งผลทางบวกและทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ปัจจัยด้านเพื่อน ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางอ้อมโดยผ่านปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัวส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู และส่งผลทางอ้อมโดยผ่านปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยส่งผ่านปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านสื่อ/ เทคโนโลยี ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านครอบครัว และส่งผลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่าน ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู ปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านนักเรียน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านครอบครัว และส่งผลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่าน ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู ปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการวิเคราะห์กลุ่มพบว่านักเรียนเพศชายมีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่าเพศหญิง และนักเรียนที่มีครอบครัวสถานภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะไม่ดี มีพฤติกรรมจิตสาธารณะมากกว่านักเรียนครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ ฐานะดี และได้รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นที่น่าสนใจและยอมรับได้

คำสำคัญ: พฤติกรรมจิตสาธารณะ/ นักเรียนมัธยมศึกษา/ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ABSTRACT

The objectives of this research were to determine factors affecting the public mind behaviors of secondary school students and to construct a linear structural relation model of factors affecting the public mind behaviors of secondary school students under the Office of the Basic Education Commission. The sample consisted of 1,620 secondary school students by means of proportional stratified random sampling. The research instruments used in this study were three set of five rating scale questionnaires. The data was analyzed by descriptive statistic using SPSS program. The analysis of the linear structural relationship model and the confirmatory factor analysis were AMOS program.

The findings were found that the factor of student had been positively and mostly affected the public mind behaviors of students and followed by social / community and media / technology respectively. They could predict the public mind behaviors of students by 54 percent with statistical significance at the .01 level. Factor of student had been

directly and positive affected the public mind behaviors of students. Factor of peers was directly affected the public mind behaviors of students and indirectly affected the through factor of student. Factor of family was directly affected public mind behaviors of students and directly affected the factor of school / teacher and indirectly affected the through factor of peers and factor of student. Factor of school / teacher was directly and indirectly affected the public mind behaviors of students through factor of peers and peers of student. Factor of media / technology was directly and indirectly affected the public mind behaviors of students and directly affected the factor of family and directly and indirectly affected the factor of school / teacher, factor of peers, factor of student. Factor of social / community was directly and indirectly affected the public mind behaviors of students secondary school and directly affected the factor of family and directly and indirectly affected the factor of school / teacher, factor of peers and factor of student. By analyzing of multi-group; male students showed the public mind behaviors higher than female students and those were from the poor families showed the public mind behaviors higher than those from the rich families. It was concluded that the linear structure relationship model factors had been affected the public mind behaviors of students and showed their congruity with reliable and accepted evident data.

KEYWORDS: Public mind behaviors/ secondary schools/ The office of the basic education commission

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 6 ได้กำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ ไว้ดังนี้ คือ การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติ ปัญญา ความรู้ มีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึง การมีวินัย มีความเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล มีเหตุผลรู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิด เห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละ รักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข ซึ่งคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลก ตามมาตรฐาน การศึกษา ของชาติ มาตรฐานที่ 1 กล่าวว่า การศึกษาต้องพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” ตามตัวบ่งชี้ที่ 5 คือ มีคุณธรรม จิตสาธารณะ และ จิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและพลโลก คนไทยดำเนินชีวิตโดยกายสุจริต วาจสุจริต และมโนสุจริต มีความรับผิดชอบทางศีลธรรมและสังคม มีจิตสำนึกในเกียรติภูมิของความเป็นคนไทยมีความภูมิใจ ในชนชาติไทย รักแผ่นดินไทยและปฏิบัติตน ตามระบอบประชาธิปไตย เป็นสมาชิกที่ดี เป็นอาสาสมัครเพื่อชุมชนและสังคมในฐานะพลเมืองไทย และพลโลก (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, 2550, หน้า 3-4) ตลอดจนการขับเคลื่อนนโยบาย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ปี พ.ศ. 2550-2551 ได้ให้ความสำคัญ ในการเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคน

ตลอดจนนโยบายของศูนย์คุณธรรมในปี พ.ศ. 2550-2554 ที่เน้นในเรื่อง จิตสาธารณะ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง จึงใช้การวัดทางอ้อมด้วยแบบสอบถามโดยการให้รายงานตนเองเกี่ยวกับจิตสาธารณะ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977, 1986) และนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตสาธารณะ อีกหลายท่านและจากการศึกษาแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตสาธารณะ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ที่เกี่ยวข้องทางด้านจิตสาธารณะ รวมถึงจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านจิตสาธารณะ ดังนั้นปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้น จะทำให้โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และทำให้สามารถวางแผนการจัดการศึกษาหรือการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาอีกทั้งเมื่อสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาไปแล้วสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยืนยันเชิงประจักษ์
3. เพื่อตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยืนยันเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2,167 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 3,826,507 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพิจารณาการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 608-609) อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์ของตัวแปรควรจะเป็น 20 ต่อ 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542, หน้า 54) ในการวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 32 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 1,620 คน จาก 90 โรงเรียนโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้เขตมัธยมศึกษา และจังหวัดเป็นเกณฑ์ในการแบ่งชั้น เพื่อให้ได้กลุ่ม ในการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันและตรวจสอบหาความสอดคล้องของ

แบบจำลองปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และโปรแกรม AMOS ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อประธานและคณะกรรมการผู้ควบคุม คุชชินีพันธ์ ตรวจแก้ไขเพื่อความถูกต้อง และนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อพิจารณาความชัดเจนและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความครอบคลุมและความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับจุดประสงค์ของการสอบถาม

2. นำผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามและจุดประสงค์ (IOC: index of item objective congruence) โดยคัดเลือกข้อความถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปมาเป็นข้อความถาม และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนมัธยมศึกษา ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์รายข้อและค่าอำนาจจำแนก รวมถึงหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 8 ตอน ได้แก่ 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านจิตสาธารณะมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.88 มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.28 ถึง 0.63 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.94 แต่ละข้อความถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.20 ถึง 0.77 4) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านครอบครัวมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.84 แต่ละข้อความถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.70 5) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านสังคม/ ชุมชน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.85 แต่ละข้อความถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.29 ถึง 0.65 6) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านโรงเรียน/ ครู มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.88 แต่ละข้อความถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.46 ถึง 0.76 7) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านสื่อ/ เทคโนโลยี มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.89 แต่ละข้อความถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.62 ถึง 0.73 8) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ด้านเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.86 แต่ละข้อความถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.51 ถึง 0.73

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยได้โทรศัพท์ขอความอนุเคราะห์ทางโรงเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความจริงมากที่สุดและเพื่อให้ได้ตามจำนวนที่กำหนด

2. ในกรณียังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนซ้ำ และขอความกรุณาส่งคืนทางไปรษณีย์ หรือ ผู้ช่วยผู้วิจัยและผู้วิจัยเดินทางไปรับด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืน จำนวน 1,500 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.59

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านนักเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสังคม/ ชุมชน ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู ปัจจัยด้านสื่อ/ เทคโนโลยี ปัจจัยด้านเพื่อน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ตามวิธีของ ฟอร์เนล และลาร์คเคอร์ (Fornell & Larker, 1981) ของ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ค่าเมตริกซ์ รากที่ 2 AVE ในแนวทแยงของ สังคม/ชุมชนมีค่ามากที่สุด $\sqrt{AVE} = 0.833$ รองลงมา คือ ตัวแปรด้านเพื่อน มีค่า $\sqrt{AVE} = 0.820$ และลำดับที่ 3 คือ ตัวแปรด้านจิตสาธารณะ มีค่า $\sqrt{AVE} = 0.801$ ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบค่า \sqrt{AVE} ของ (Fornell & Larker, 1981) ในแนวทแยงกับค่าสหสัมพันธ์ที่อยู่ในแถวและสดมภ์เดียวกัน พบว่า ความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ของมาตรวัดของแต่ละ construct ที่สามารถแยกวัดได้เฉพาะเรื่อง ไม่ปนเปื้อนกับมาตรวัดของ construct อื่น วิธีพิจารณาคือให้พิจารณาจากค่า โดยให้พิจารณาที่ละสดมภ์ มาตรวัดของ Construct ใดมีค่า สูงกว่าค่า Cross construct correlation ระหว่าง Construct ในสดมภ์ที่พิจารณากับ Construct อื่น แสดงว่ามาตรวัดของ Construct นั้น มีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก จากตารางพบว่า ในสดมภ์มีค่าสูงกว่าค่า Cross construct correlation ทุกค่าในสดมภ์เดียวกัน แสดงว่ามาตรวัดมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant validity) ในทุก Construct ดังตารางที่ 1

	Student	Family	Social / community	School / teacher	Media / technology	Peers	Public mind
Student	0.720						
Family	0.604**	0.631					
Social/community	0.704**	0.565**	0.833				
School/teacher	0.664**	0.534**	0.778**	0.790			
Media/technology	0.662**	0.526**	0.712**	0.708**	0.788		
Peers	0.501**	0.402**	0.677**	0.658**	0.674**	0.820	
Public mind	0.582**	0.322**	0.555**	0.538**	0.499**	0.502**	0.801

หมายเหตุ ตัวเลขในแนวทแยงของเมตริกซ์คือค่ารากที่ 2 AVE (\sqrt{AVE}) และค่านอกแนวทแยง คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรองค์ประกอบ **Correlation is significant at the .01 level 2-tailed.

6. ผลการวิเคราะห์โมเดลกลุ่มเพศ (Multi-group: gender) ของโมเดลเพศชาย และเพศหญิง ตามสมมติฐานของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกันตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษา เพศชาย มีจิตสาธารณะมากกว่า เพศหญิง

7. ผลการวิเคราะห์โมเดลกลุ่มพหุ สถานภาพทางเศรษฐกิจครอบครัว (Multi-group: income) ของ ฐานะไม่ดี และ ฐานะดีตามสมมติฐานของโมเดล สถานภาพทางเศรษฐกิจครอบครัวของฐานะไม่ดี และ ฐานะดี ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความแตกต่างกันตามที่สมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจครอบครัว ฐานะไม่ดี มีจิตสาธารณะมากกว่า ครอบครัวฐานะดี

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัจจัยด้านนักเรียน ส่งผลทางบวกและทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา และทำนายพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากคุณลักษณะด้าน 9 ด้าน เป็นคุณลักษณะที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน ครู ครอบครัว ทุกภาพส่วนที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะนักเรียน ทั้ง 9 ด้าน ให้เกิดขึ้นในจิตสำนึกของนักเรียน สอดคล้องกับ อุดุลย์ศักดิ์ ทองดี (2546) โกศล มีความดี (2547) คมนา วัชรานินทร์ (2546) อรพันธ์ ชูชม และคณะ (2549) Esenberg and Fabes (1998) Ma and Shek (2000) Carlo and Randall (2002) ที่ศึกษาวิจัยด้านคุณลักษณะนักเรียน พบว่า คุณลักษณะด้าน คุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูกตเวที ความฉลาดทางอารมณ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง ผลการเรียนรู้เฉลี่ย เจตคติต่อจิตสาธารณะ ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน

3.2 ปัจจัยด้านเพื่อน ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางอ้อมโดยผ่านปัจจัยด้านนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนดี มีการเข้าอกเข้าใจคอยดูแลช่วยเหลือ และให้การสนับสนุน จะทำให้บุคคลรู้สึกมั่นคงในสถานภาพภายในกลุ่ม รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม พฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงออกจึงสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มด้วยเหตุนี้นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนสูง ก็จะมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมที่ดีสูงรวมถึงจิตสาธารณะด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ MA and etal., (2000) พบว่า การมีสัมพันธภาพในทางลบกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการกระทำผิด เพื่อนในชั้นเรียนนับเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนขณะอยู่ในห้องเรียนเนื่องจากมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับนักเรียนมากที่สุดเพราะอยู่ในวัยเดียวกัน การได้ตัวแบบที่ดีจากเพื่อนก็จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีด้วย เหมือนกับงานวิจัยของ ธนิตา ทองมีเหลือ และคณะ (2550) พบว่า สัมพันธภาพระหว่าง

นักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะ และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียน นั่นคือ ถ้านักเรียนมีสัมพันธ์ทางบวกกับเพื่อนดีก็จะมีพฤติกรรมที่ดีตามเพื่อน ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่มีสัมพันธ์ทางระหว่างเพื่อนไม่ดี ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ มีความผูกพันกับกลุ่มน้อย การแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ก็จะไม่สอดคล้องกับกลุ่ม

3.3 ปัจจัยด้านครอบครัว ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู และส่งผลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากครอบครัวเป็นหน่วยสังคมกลุ่มแรกที่ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอน ปลูกฝัง และกล่อมเกลาพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพให้เป็นไปตามบทบาทและความคาดหวังของสังคม ความรัก ความอบอุ่น ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่ ลูก จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้บุคคลเกิดจิตสำนึกต่อสังคมส่วนรวม รวมถึงพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว ก็มีอิทธิพลต่อเด็กเพราะเด็กจะเลียนแบบและแสดงพฤติกรรมตามบุคคลในครอบครัว สอดคล้องกับ Bandura (1986); ไพบูลย์ วัฒนธรรมศิริ และสังคม สัจจร (2543) พบว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเราเกิดขึ้นจากตัวแบบ ซึ่งตัวแบบที่เป็นบุคคลจริง (live model) จะส่งผลต่อการเรียนรู้และการเกิดพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากมีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง พ่อแม่คือตัวแบบที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน พฤติกรรมของพ่อแม่จึงมีอิทธิพลต่อนักเรียน นั่นคือ ถ้าพ่อแม่มีจิตสาธารณะ ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีแนวโน้มที่จะมีจิตสาธารณะ

3.4 ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโดยส่งผ่านปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการได้เห็นแบบอย่างพฤติกรรมจิตสาธารณะจากครู ครูให้การอบรมสั่งสอน และโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมหรือส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมจิตสาธารณะ จะส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) กล่าวว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเรานั้นเกิดขึ้นจากตัวแบบที่มีความใกล้ชิด ในโรงเรียนครูเป็นตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อนักเรียน โดยนอกจากครูจะเป็นตัวแบบแล้วยังช่วยสอนให้นักเรียนเป็นทั้งตัวแบบและผู้เรียนที่มีคุณค่า มีพฤติกรรมตามที่สังคมต้องการการปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีนั้น ครูควรแสดงตนเป็นตัวอย่างและให้การสนับสนุนนักเรียนในการแสดงพฤติกรรมตามความต้องการของสังคม (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2544) นั่นคือ หากต้องการให้นักเรียนมีคุณลักษณะใดนอกจากจะต้องปลูกฝังแล้ว ครูควรแสดงพฤติกรรมนั้นให้นักเรียนได้เห็นเป็นแบบอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะศึก นิษานนท์ (2544) ที่พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการขัดเกลาในโรงเรียน การประพฤติเป็นแบบอย่างของครู มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและหญิงไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของอรพินทร์ ชูชม และคณะ (2547) พบว่า การปลูกฝังอบรมทางปัญญา-สังคมจากทางโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับจิตสาธารณะของเยาวชนวัยรุ่น ซึ่งในสภาพความเป็นจริงแล้วน่าจะมีอิทธิพลสูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครูโดยเน้นที่ตัวแปรครูเพียงอย่างเดียว ไม่ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือกิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน เพราะตัวแปรที่มีอิทธิพลสูงสุดในปัจจัยด้านโรงเรียน/ครู คือ การสั่งสอน การปลูกฝังจากครู ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ และลักษณะกิจกรรมที่ครูจัดให้กับนักเรียนก็น่าจะมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียนผู้วิจัยเห็นว่าการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรกระบวนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนของโรงเรียน/ ครู เพิ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

3.5 ปัจจัยด้านสื่อ/ เทคโนโลยี ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านครอบครัว และส่งผลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่าน ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู ปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการส่งเสริมให้นักเรียนได้รับข้อมูลทางด้านสื่อ/ เทคโนโลยี ให้ถูกต้องเป็นสิ่งที่สำคัญ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ การได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ การได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต การนำเสนอข่าวสารการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนาของสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลทำให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะเพราะในบรรดา สื่อ/เทคโนโลยี ทั้งหมดมีความสำคัญ และได้กลายเป็นความจำเป็นของชีวิตในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรรณภา กระแสสินธุ์ (2544) ที่กล่าวว่าสื่อ/ เทคโนโลยี เป็นตัวแบบสัญลักษณ์ที่ทำหน้าที่ในการสร้างพฤติกรรมใหม่ หรือเสริมสร้างพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดพฤติกรรมในกรณีที่ผู้สังเกตเห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และเหมือนดัง Bandura (1986) ได้ทำการวิจัยด้านพฤติกรรมของเยาวชน พบว่าสื่อ/ เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือสำคัญที่มีส่วนในการขัดเกลาความเชื่อ แบบอย่างความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม และจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่เยาวชนในสังคม ดังนั้นจึงสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่าสื่อ/ เทคโนโลยี คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ การได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ การได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม ต่อจิตสาธารณะ นั่นคือ หากนักเรียนได้รับทราบข้อมูล การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนาจาก สื่อโทรทัศน์ จากสื่อหนังสือพิมพ์ จากสื่ออินเทอร์เน็ต ในระดับมาก ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังนั้นหากต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมจิตสาธารณะ ผู้บริหารและครูก็ควรนำข้อมูลข่าวสาร การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนาที่นำเสนอทางสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต มาให้นักเรียนได้เรียนรู้เพื่อก่อเกิดเป็นพฤติกรรมจิตสาธารณะต่อ นักเรียนต่อไป

3.6 ปัจจัยด้านสังคม/ ชุมชน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะและส่งผลทางตรงต่อปัจจัยด้านครอบครัว และส่งผลทางตรงและทางอ้อมโดยผ่าน ปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู ปัจจัยด้านเพื่อนและปัจจัยด้านนักเรียน มีขมศึกษา ซึ่งวัดจากตัวแปรสังเกตได้ คือ ความเป็นแบบอย่างจากบุคคลสำคัญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี/ วัฒนธรรม/ ศาสนา ทั้งนี้อาจเนื่องจากการพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นในการพัฒนาของบุคคลในสังคม มีอิทธิพลทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะ ที่เป็นเช่นนี้เพราะบุคคลสำคัญในสังคม ได้แก่ ผู้นำประเทศ ศิลปินดารา บุคคลสาธารณะ เป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นแตกต่างจากตัวแบบเดิม ๆ ที่นักเรียนได้พบ การแสดงออกของตัวแบบดังกล่าวจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักเรียน และการแนะนำ แนวคิดต่าง ๆ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนนั้นทำให้นักเรียนมีขมศึกษาเกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยเฉพาะการที่วิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดกิจกรรมต่าง ๆ และอธิบายเกี่ยวกับจิตสาธารณะภายในโรงเรียน และ ประเพณี/ วัฒนธรรม/ ศาสนา ในสังคมไทย มีอิทธิพลทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมจิตสาธารณะ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1986) ที่กล่าวว่า ตัวแบบที่มีลักษณะเด่นจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าตัวแบบที่ไม่เด่น เนื่องจากตัวแบบที่มีลักษณะเด่นจะทำให้บุคคลสามารถจดจำองค์ประกอบได้มาก เมื่อจดจำองค์ประกอบได้มากก็จะส่งผลให้สามารถเลียนแบบพฤติกรรมได้มาก นั่นคือ ถ้านักเรียนได้เห็นพฤติกรรม

ของบุคคลในด้านบวกก็จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมด้านบวก รวมถึงการที่นักเรียนได้เห็นพฤติกรรมจิตสาธารณะของบุคคลสำคัญในสังคม/ ชุมชน ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมนา วัชรธานินทร์ (2546) พบว่า นักศึกษาที่ได้รับแบบอย่างการอาสาจากบุคคลในสังคมมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมจิตสาธารณะในปัจจุบันมากกว่าผู้ที่ได้รับแบบอย่างจิตสาธารณะน้อย และงานวิจัยของ สุภัทรา ภูษิตรัตน์วาลี (2547) ศึกษาปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตพบว่า บุคคลสำคัญในสังคมที่มีอิทธิพลในการคิดทำประโยชน์ต่อสังคม มีอิทธิพลต่อจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยครั้งนี้ ที่พบว่าปัจจัยด้านสังคม/ชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นผู้บริหารและครูในฐานะที่ต้องพัฒนานักเรียนขณะอยู่ที่โรงเรียน ควรให้ความสำคัญกับบุคคลที่เป็นแบบอย่างของสังคม/ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นใน สังคม/ ชุมชน และ ประเพณี/วัฒนธรรม/ ศาสนา นั้น เข้ามาเป็นแหล่งเรียนรู้สำคัญสำหรับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความตระหนักและเป็นบุคคลที่มีจิตสาธารณะต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียน ควรตระหนักในเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะด้านความเสียสละ ความมุ่งมั่นพัฒนาของนักเรียน โดยการร่วมมือกับชุมชน ด้วยการจัดกิจกรรมตามหลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการคัดเลือกบุคคลต้นแบบด้านจิตสาธารณะในสังคม/ ชุมชนให้นักเรียนได้ศึกษาหรือจัดกิจกรรมให้นักเรียนลงพื้นที่เรียนรู้พฤติกรรมบุคคลที่มีจิตสาธารณะโดยการสำรวจ สังเกต สัมภาษณ์ และนำเสนอคนที่มีความจิตสาธารณะที่สืบค้นได้มาเผยแพร่ในโรงเรียน ชุมชน หรือสังคม เพื่อเป็นแบบอย่างความประพฤติด้านจิตสาธารณะ นอกจากนี้ควรนำพ่อแม่เข้ามาเป็นเครือข่ายสำคัญในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน และโรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกฝนการให้บริการ และการพัฒนาสังคม ซึ่งน่าจะส่งผลให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

2. ครู ควรจัดทำหลักสูตรหรือหน่วยการเรียนรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะเพื่อนำไปพัฒนานักเรียน โดยอาศัยองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา เข้ามามีส่วนในการปลูกฝังนักเรียน เพราะการสั่งสอนการปลูกฝังจากครูมีความสำคัญในปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครูที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน การที่ครูอบรมสั่งสอนและปลูกฝังให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับจิตสาธารณะและเห็นความสำคัญของจิตสาธารณะจะส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น นอกจากนี้การประพฤติเป็นแบบอย่างของครูก็มีความสำคัญ นั่นคือหากครูมีการแสดงพฤติกรรมช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นในการพัฒนาสังคมให้นักเรียนได้เห็นเป็นแบบอย่างก็จะสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนได้

3. โรงเรียนควรมีหน่วยงานพัฒนาด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ภายในโรงเรียนเพื่อศึกษาวิจัยและจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดจิตสาธารณะ เพราะพฤติกรรมทางด้านช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม และความมุ่งมั่นพัฒนา ล้วนแต่ต้องมีกิจกรรมในการพัฒนาทั้งสิ้น ดังนั้นโรงเรียนควรมีหน่วยงานเพื่อให้คำปรึกษา วิจัย และประสานกิจกรรมกับชุมชนและสังคม เพื่อพัฒนาด้านจิตสาธารณะ

4. พ่อแม่/ ผู้ปกครอง เนื่องจากความเป็นแบบอย่างจากพ่อแม่มีความสำคัญที่สุดในปัจจัยด้านครอบครัว นั่นคือ การแสดงพฤติกรรมของพ่อแม่ทั้งส่วนที่ดีและไม่ดีจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของลูก ดังนั้นหากพ่อแม่ต้องการให้นักเรียนมีจิตจิตสาธารณะ พ่อแม่ก็ควรแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะให้นักเรียนได้เห็นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติตาม และควรปลูกฝังคุณลักษณะด้านจิตสาธารณะ ให้กับนักเรียนก็จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดจิตจิตสาธารณะได้

5. หน่วยงานต้นสังกัด จากการศึกษาพบว่า จิตจิตสาธารณะของนักเรียนได้รับอิทธิพลจากปัจจัยด้านสังคม/ ชุมชน ด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสื่อ/ เทคโนโลยี ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริมให้บุคคล และนำสื่อดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้วยการกำหนดเป็นนโยบาย หลักสูตรหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนให้เกิดขึ้นทั้งประเทศต่อไป

6. หน่วยงานด้านสังคม (ศูนย์คุณธรรม) เนื่องจากศูนย์คุณธรรมเป็นหน่วยงานทางสังคมที่ได้ดำเนินการพัฒนาจิตจิตสาธารณะของบุคคล จึงน่าจะมีข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลต้นแบบจิตสาธารณะ ดังนั้นศูนย์คุณธรรมควรจะทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับสังคม/ ชุมชน เพื่อสนับสนุน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแสวงหาบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านจิตจิตสาธารณะ เพื่อให้โรงเรียน/ ครู ผู้ปกครองรู้จัก และนำมาใช้เป็นต้นแบบในการปลูกฝัง และต้นแบบในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัย ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน ทุกระดับชั้น และ ทุกสังกัดไม่ว่าเอกชนหรือรัฐบาล เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนต่อไป

2. ผลการวิจัยพบว่าตัวแปรปัจจัยด้านสังคม/ ชุมชน มีอิทธิพลทางตรงต่อจิตสาธารณะของนักเรียนสูง ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (research and development) เกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการพัฒนาให้บุคคลมีจิตสาธารณะโดยอาศัยตัวแปรปัจจัยด้านสังคม/ ชุมชน เพื่อนำผลที่ได้ไปทดลองใช้ในโรงเรียน และมีการติดตามในระยะยาวเพื่อดูการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงรูปแบบกระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะ และขยายผลต่อไป

3. ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถร่วมอธิบายความแปรปรวนของจิตสาธารณะได้ค่อนข้างน้อย จึงน่าจะได้มีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อค้นหาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อจิตจิตสาธารณะ ของนักเรียน โดยเฉพาะตัวแปรที่สามารถจัดการกระทำได้ในทางปฏิบัติ เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อกระตุ้นหรือพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนต่อไป โดยเฉพาะปัจจัยด้านโรงเรียน/ ครู สังคม/ ชุมชน และสื่อ/ เทคโนโลยีควรมีการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาทุกสังกัด

4. ควรนำ Model ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปทำการวิจัยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของแต่ละบริบทของสถานศึกษา และนำผลไปพัฒนานักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โกศล มีความดี. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการมีจิตสาธารณะ*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- คมนา วัชรธานินทร์. (2546). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอาสาสมัครพัฒนาของ นักศึกษามหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม), บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน พัฒนบริหารศาสตร์.
- ไพบุลย์ วัฒนธรรมศิริ และสังคม สัญจร. (2543). *สำนึกไทยที่พึงปรารถนา*. กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์ เตือนตุลา จำกัด.
- ชนะศึก นิซานนท์. (2544). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของชายและ หญิงไทย ตามการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุภัทรา ภูษิตรัตน์ลี. (2547). *ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษาคณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *8 คุณธรรมพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิשראל: สถิติวิเคราะห์สำหรับกรวิจัย ครั้งที่ 3*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรารถนา กระแสสินธุ์. (2544). *การแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กวัยเรียน เมื่อมีบุคคลสำคัญทาง สังคมของตนอยู่ร่วมในสถานการณ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาจิตวิทยา พัฒนาการ, คณะจิตวิทยา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนิดา ทองมีเหลือ และคณะ. (2550). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. รายงานการวิจัย. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ.
- อดุลศักดิ์ ทองดี. (2546). *ความมีระเบียบวินัย*. กาลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- อรพินทร์ ชูชม, อัจฉรา สุขารมณ์ และอุษา ศรีจินดารัตน์. (2549). *การวิเคราะห์ปัจจัยทางจิตสังคม ที่สัมพันธ์กับจิตสำนึกทางปัญญาและคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 104. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bandura, A. (1977). *Social Learning Theory*. New York: General Learning Press.
- _____. (1986). *Social Foundations of Thought and Action*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Carlo, G.; and Randall, B. (2002). The Development of a Measure of Prosocial Behaviors for Late Adolescents. *Journal of Yourth and Adolescence* 31(1): 31-44.

- Eisenberg, N., & Fabes, R. A. (1998). *Prosocial development*. In W. Damon (Series Ed.) & N. Eisenberg (Vol. Ed.), *Handbook of child psychology: Vol. 3. Social, emotional, and personality development* (5th ed., pp. 701–778). New York: Wiley.
- Ma, H. K.; Shek, D. T. L.; Cheung, P. C.; and Lam, C. O. B. (2000). Parental Peer and Teacher Influences on the Social Behavior of Hong Kong Chinese Adolescents. *The Journal of Genetic Psychology*, 161(1), 65-78.
- Fornell, C, Larcker, D. F. (1981). Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error. *J Mark Res*, 18(1), 39–50.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3). Autumn

“นวัตกรรมแบ่งแยกผู้นำออกจากผู้ตาม”

สตีฟ จอบส์

